

V Bruseli 14. 10. 2016
COM(2016) 655 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008 o vízovom informačnom systéme (VIS), využívaní odtlačkov prstov na vonkajších hraniciach a používaní biometrických údajov v rámci konania o udelení víza/hodnotenie REFIT

{SWD(2016) 327 final}
{SWD(2016) 328 final}

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008 o vízovom informačnom systéme (VIS), využívaní odtlačkov prstov na vonkajších hraniciach a používaní biometrických údajov v rámci konania o udelení víza/hodnotenie REFIT

1. ÚVOD

1.1. VIS a jeho úloha pri uľahčovaní výmeny údajov medzi členskými štátmi

Pri postupnom vytváraní priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti musí Európska únia zabezpečiť voľný pohyb osôb a vysoký stupeň bezpečnosti. V tejto súvislosti sa dôraz kládol na rozvoj a vytvorenie vízového informačného systému (VIS) na výmenu údajov o vízach medzi členskými štátmi¹.

S cieľom vytvoriť VIS bol prijatý komplexný právny rámec:

- **rozhodnutím Rady 2004/512/ES** z 8. júna 2004 sa vytvoril VIS ako systém výmeny údajov o vízach medzi členskými štátmi;
- v **nariadení (ES) č. 767/2008** z 9. júla 2008 sa stanovil účel, funkcie a zodpovednosti VIS a určili sa podmienky a postupy pri výmene údajov o vízach medzi členskými štátmi s cieľom uľahčiť posudzovanie žiadostí o udelenie víza a prijímanie príslušných rozhodnutí;
- v **nariadení (ES) č. 810/2009** z 13. júla 2009 (vízový kódex) sa stanovili pravidlá týkajúce sa registrácie biometrických identifikačných znakov v systéme VIS.

Systém VIS mal aj za úlohu prispieť k vnútornej bezpečnosti a boju proti terorizmu. V **rozhodnutí Rady 2008/633/SVV** z 23. júna 2008 sa následne stanovili podmienky, za ktorých môžu určené orgány členských štátov a Europol získať prístup k údajom v systéme VIS na účely prevencie, odhaľovania a vyšetrovania teroristických trestných činov a iných závažných trestných činov.

Systém VIS je kľúčovým nástrojom s cieľom:

1. zlepšiť vykonávanie spoločnej vízovej politiky, konzulárnu spoluprácu a konzultácie medzi ústrednými orgánmi, aby sa predišlo hrozbám namiereným proti vnútornej bezpečnosti a súbežnému podávaniu žiadostí o vízum vo viacerých členských štátoch (tzv. visa shopping);
2. uľahčiť boj proti podvodom a kontroly na hraničných priechodoch na vonkajších hraniciach a na území členských štátov;

¹ V tomto dokumente sa pod pojmom „členské štáty“ rozumejú členské štáty schengenského priestoru, t. j. členské štáty EÚ, ktoré sú členmi schengenského priestoru, ako aj krajiny pridružené k schengenskému priestoru.

3. napomôcť pri identifikácii a návrate nelegálnych prisťahovalcov;
4. uľahčiť uplatňovanie dublinského nariadenia².

VIS osobitne prispieva k ochrane vnútornej bezpečnosti členských štátov a boju proti terorizmu³ prostredníctvom zlepšenia spôsobu, akým sa žiadosti o udelenie víza posudzujú. To zahŕňa zlepšenie konzultácií medzi ústrednými orgánmi a zlepšenie overovania a identifikácie žiadateľov na konzulátoch a hraničných priechodoch. Ochrana vnútornej bezpečnosti členských štátov a boj proti terorizmu predstavuje všeobecný cieľ a základné kritérium spoločnej vízovej politiky. VIS takisto pomáha bojovať proti nelegálnemu prisťahovalectvu⁴ a prináša prospech cestujúcim *bona fide*, keďže zlepšuje a zjednodušuje postupy vydávania víz a kontrol.

VIS sa postupne zaviedol na konzulátoch všetkých členských štátov po celom svete v období od októbra 2011 do februára 2016.

Dvadsaťšesť členských štátov a krajín pridružených k schengenskému priestoru vydáva každý rok približne 16 miliónov schengenských víz. Do konca marca 2016 boli do systému VIS vložené údaje takmer o 23 mil. žiadostiach o vízum a 18,8 mil. odtlačkov prstov.

Systém prekročil hranicu 1 mil. operácií denne a 100 000 operácií za hodinu. Jeho kapacita dosahuje až 450 000 operácií za hodinu, pričom môže uchovávať a spracúvať 60 mil. údajov o žiadostiach o vízum.

1.2. Posudzovanie a monitorovanie

Právnym rámcom VIS sa stanovuje hodnotenie vykonávania **nariadenia o VIS⁵, zakladajúceho rozhodnutia o VIS⁶**, ako aj využívania VIS orgánmi presadzovania práva na základe **rozhodnutia o využívaní VIS orgánmi presadzovania práva⁷**, a hodnotenie používania biometrických údajov v rámci konania o udelení víza na základe **vízového kódexu⁸**.

Na základe uvedeného a berúc do úvahy aj všeobecné zásady a kritériá pre hodnotenie nástrojov politiky EÚ v kontexte programu regulačnej vhodnosti a efektívnosti (REFIT)

² Nariadenie (EÚ) č. 604/2013, ktorým sa nahrádza nariadenie (ES) č. 343/2003, Ú. v. EÚ L 50, 25.2.2013, s. 1.

³ Porovnaj bod 1 písm. g) prílohy k záverom Rady z 19. 2. 2004.

⁴ Porovnaj článok 5 ods. 1 písm. e) a článok 15 Schengenského dohovoru.

⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 767/2008 z 9. júla 2008 o vízovom informačnom systéme (VIS) a výmene údajov o krátkodobých vízach medzi členskými štátmi (nariadenie o VIS), Ú. v. EÚ L 218, 13.8.2008, s. 60.

⁶ Rozhodnutie Rady č. 512/2004, ktorým sa vykonáva vízový informačný systém (VIS), Ú. v. EÚ L 213, 15.6.2004, s. 5.

⁷ Rozhodnutie Rady 2008/633/SVV z 23. júna 2008 o sprístupnení vízového informačného systému (VIS) na nahliadnutie určeným orgánom členských štátov a Europolu na účely predchádzania teroristickým trestným činom a iným závažným trestným činom, ich odhaľovania a vyšetrovania, Ú. v. EÚ L 218, 13.8.2008, s. 129.

⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 810/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa ustanovuje vízový kódex Spoločenstva, Ú. v. EÚ L 243, 15.9.2009, s. 1.

Komisia začala v roku 2015 prvé hodnotenie systému od jeho uvedenia do prevádzky (2011) a skúmala najmä:

- výkonnosť VIS ako systému;
- ako sa v praxi uplatňuje;
- mieru, do akej dosiahol svoje politické ciele;
- či plní svoje poslanie z hľadiska: **účinnosti, efektívnosti, relevantnosti, súladu a pridanej hodnoty** pre vízovú politiku EÚ.

Správa (a hodnotenie, o ktoré sa opiera) takisto:

- posudzuje, či tento systém plní svoje ciele za rozumnú cenu;
- skúma dosiahnuté výsledky s ohľadom na ciele;
- skúma, ako členské štáty vykonávajú právny rámec.

Hodnotenie uskutočnila Komisia interne. Na zhromažďovanie údajov sa použili viaceré rôzne nástroje s cieľom získať informácie od širokej škály zainteresovaných strán, ktoré zahŕňali:

- rozsiahle preskúmanie dokumentov;
- prieskum EÚ zaslaný členským štátom, z ktorých 19 odpovedalo⁹, a Európskej agentúre na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (eu-LISA);
- spätnú väzbu od správnej rady agentúry eu-LISA, zo zasadnutí poradnej skupiny pre VIS a od príslušných pracovných skupín Rady (pracovná skupina pre víza, Priatelia VIS, VÍZIA), schengenské hodnotenia členských štátov a miestnu schengenskú spoluprácu medzi konzulátmi členských štátov na celom svete.

Stanoviská štátnych príslušníkov tretích krajín a vlád krajín podliehajúcich vízovej povinnosti boli zohľadnené prostredníctvom skúseností tak členských štátov, ako aj Komisie, ktoré získali pri zavádzaní a uplatňovaní VIS na celom svete.

Táto správa takisto vychádza zo štúdie¹⁰ uskutočnenej Spoločným výskumným centrom na rozpoznávanie odtlačkov prstov detí.

Hoci sa pri tomto hodnotení vychádzalo z obdobia štyroch rokov fungovania systému VIS, bola pritom zohľadnená skutočnosť, že celosvetové zavedenie systému VIS sa uskutočnilo postupne, čo napríklad znamená, že viac ako 50 % objemu transakcií VIS sa uskutočnilo v regiónoch, kde VIS fungoval iba 3 až 4 mesiace pred skončením hodnotenia, a teda v čase vykonania hodnotenia bolo k dispozícii len obmedzené množstvo údajov z týchto regiónov. Napriek tomu, že to možno považovať za obmedzujúci faktor, dostupné údaje a zhromaždené dôkazy umožnili vyvodiť závery, pokiaľ ide o niekoľko kľúčových aspektov VIS a hodnotiace otázky.

Táto správa obsahuje okrem hlavných zistení hodnotenia a názorov Komisie aj niekoľko odporúčaní pre ďalšie kroky.

⁹ Belgicko, Česká republika, Estónsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Island, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Malta, Nemecko, Nórsko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Slovensko, Švajčiarsko a Švédsko.

¹⁰ JRC-IPSC „Rozpoznávanie odtlačkov prstov detí“ (správa EUR 26193 EN).

2. HLAVNÉ ZISTENIA HODNOTENIA

Celkovo zistenia hodnotenia poukazujú na skutočnosť, že zavedenie VIS viedlo k 1. zjednodušeniu a uľahčeniu postupu podávania žiadostí o udelenie víza tým, že zabezpečil, aby údaje zhromaždené všetkými členskými štátmi boli uchovávané a vymieňané prostredníctvom spoločného systému, 2. zníženiu administratívneho zaťaženia vnútroštátnych správnych orgánov a 3. jasným, bezproblémovým a efektívnym postupom pri riešení problémov súvisiacich so spracovaním žiadostí o udelenie víza, s vykonávaním kontroly na vonkajších hraniciach alebo na území, s identifikáciou štátnych príslušníkov tretích krajín na účely migrácie alebo návratu alebo s posudzovaním žiadostí o azyl.

Toto celkové posúdenie je založené na analýze hodnotiacich kritérií uvedených ďalej v texte.

2.1. Bol systém VIS účinný pri dosahovaní svojich cieľov?

Podstatná väčšina členských štátov¹¹, ktoré odpovedali na dotazník, sa zhodla, že **zavedenie VIS uľahčilo konanie o udelení víza**, ktoré sa zjednodušilo zavedením spoločného systému na uchovávanie a výmenu údajov o žiadostiach a súvisiacich rozhodnutiach medzi členskými štátmi.

Zo štatistík agentúry eu-LISA vyplýva, že priemerný čas na ukončenie postupu preskúmania od okamihu, keď bola prijatá žiadosť o udelenie víza až do vydania víza, bol štyri dni, pričom vo väčšine členských štátov preskúmanie žiadosti trvá približne päť dní. Toto obdobie je podstatne kratšie než zákonný limit 15 pracovných dní.

Väčšinou sa členské štáty, ktoré odpovedali na dotazník¹², takisto zhodli na tom, že zavedenie VIS uľahčilo boj proti podvodom s vízami. Väčšina z nich¹³ ale zastávala názor, že zavedenie VIS nemalo vplyv na to, aby sa žiadateľom zabránilo v pokuse obísť kritériá na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie ich žiadosti o udelenie víza.

Vo výročnej správe o analýze rizík agentúry Frontex za rok 2016 sa uvádza, že zavedenie VIS kontrol na hraniciach v októbri 2011 viedlo k zvýšeniu počtu odhalených falšovaných víz na hraniciach v období bezprostredne po zavedení VIS (v roku 2012), a z dlhodobejšieho hľadiska predstavuje odstrašujúci prostriedok proti používaniu falšovaných víz na vstup na územie EÚ¹⁴.

Väčšina odpovedajúcich členských štátov¹⁵ zastáva názor, že **zavedenie VIS uľahčilo kontroly na vonkajších hraničných priechodoch a na území členských štátov**.

Zo správ agentúry eu-LISA založených na záznamoch o údajoch vyplýva, že vykonanie bežnej kontroly s použitím odtlačkov prstov v súčasnosti trvá priemerne 1,36 sekundy a 0,31 sekundy bez použitia odtlačkov prstov. Osobitná kontrola trvá priemerne 13,78 sekundy s použitím odtlačkov prstov a 0,28 sekundy bez ich použitia.

¹¹ 14 z 19 členských štátov, ktoré odpovedali na dotazník.

¹² 17 členských štátov.

¹³ 12 členských štátov.

¹⁴ Podrobné informácie pozri v oddiele 6.1.3 *Uľahčenie boja proti podvodom* v sprievodnom pracovnom dokumente útvarov Komisie.

¹⁵ 14 členských štátov.

V správe o technickom pokroku pri používaní odtlačkov prstov na hraniciach¹⁶ sa zistilo, že celkový vplyv na čas potrebný na zhromažďovanie a overovanie odtlačkov prstov je priemerne 26 sekúnd na vzdušných hraniciach a 44 sekúnd na námorných hraniciach. Tieto údaje poukazujú na významný pokrok pri skracovaní času stráveného na kontrolách na vonkajších hraniciach v porovnaní so situáciou v minulosti, keď sa tieto kontroly vykonávali bez použitia elektronického systému, ako aj na zvýšenie spoľahlivosti týchto kontrol vďaka biometrickým údajom.

Veľká väčšina členských štátov, ktoré poskytli odpovede¹⁷, súhlasila, že **zavedenie VIS im pomohlo identifikovať osoby, ktoré nespĺňajú alebo prestali spĺňať podmienky na vstup, zotrvávanie alebo pobyt** na území členských štátov, najmä z dôvodu možnosti porovnať biometrické údaje.

Zavedenie systému VIS podľa názoru mnohých odpovedajúcich členských štátov¹⁸ **podporilo** takisto **uplatňovanie dublinského nariadenia** tým, že systém pomáha určiť, ktorý členský štát je zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl v prípadoch, keď niektorý členský štát žiadateľovi o azyl vydal vízum. Štatistiky svedčia o tom, že **VIS je všeobecne akceptovaný členskými štátmi ako dôkazný prostriedok v rámci dublinského postupu**: v období od októbra 2011 do novembra 2015 využilo VIS na účely dublinského systému 12 členských štátov schengenského priestoru takmer v 400 000 prípadoch a 15 členských štátov na posúdenie takmer 1,38 mil. žiadostí o azyl.

Takmer **polovica členských štátov, ktoré poskytli odpovede**, uviedlo, že zavedenie VIS malo **pozitívny vplyv na predchádzanie hrozbám pre vnútornú bezpečnosť členských štátov**, pričom len dva členské štáty považujú tento vplyv za obmedzený. Toto vnímanie potvrdzujú štatistiky, ktoré poukazujú na pomerne obmedzené použitie VIS na účely vnútornej bezpečnosti, čiastočne v dôsledku nedávneho zavedenia používania VIS na tento účel¹⁹. Obmedzené použitie môže byť tak príčinou, ako aj dôsledkom vnímaného obmedzeného pozitívneho vplyvu systému VIS na predchádzanie hrozbám pre vnútornú bezpečnosť.

2.2. Dosiahol systém VIS svoje ciele efektívnym spôsobom?

Náklady na zriadenie VIS predstavovali takmer 151 mil. EUR počas šiestich rokov (2005 – 2011). Okrem toho členské štáty vynaložili ďalšie náklady v rozsahu od 1 – 2 mil. EUR až do 30 mil. EUR na zriadenie svojich vnútroštátnych systémov, v celkovej výške približne 600 mil. EUR²⁰, vrátane nákladov na údržbu počas prvých rokov. Výška nákladov členských štátov závisela od ich siete konzulátov a typu použitého zariadenia. Vyčíslenie nákladov, ktoré vznikli členským štátom pri zriaďovaní vnútroštátnych systémov, je komplexnou

¹⁶ Na základe informácií získaných od deviatich členských štátov.

¹⁷ 15 členských štátov.

¹⁸ 12 členských štátov.

¹⁹ Rozhodnutie 2008/633 nadobudlo účinnosť až v septembri 2013. V decembri 2015 väčšina zo 16 členských štátov, ktoré používali VIS na účely presadzovania práva, tak robila už niekoľko mesiacov.

²⁰ Podrobnosti sú uvedené v oddiele 6.2 *Výkonnosť* v pracovnom dokumente útvarov Komisie a v oddiele 3.5 prílohy 2.

otázkou najmä pre spôsob, akým sú systémy organizované na vnútroštátnej úrovni. Vo väčšine prípadov neboli vnútroštátne systémy vybudované od nuly, ale skôr boli aktualizované a prispôbované už existujúce systémy tak, aby sa umožnilo ich prepojenie so systémom VIS. Keďže overovanie a identifikácia štátnych príslušníkov tretích krajín boli presunuté do centrálného systému VIS, systém VIS pomohol dosiahnuť synergie na európskej úrovni a obmedziť náklady na vnútroštátnej úrovni.

Keďže poplatok za schengenské vízum bol stanovený na 60 EUR za žiadosť a v systéme VIS je v súčasnosti uložených takmer 23 mil. žiadostí, členské štáty vybrali vyše 1 380 mil. EUR na spracovanie týchto žiadostí. Príjmy však nepokrývajú iba náklady na zriadenie a prevádzkovanie systému VIS. Vzhľadom na vysoké počiatočné investičné náklady, pomerne nízke náklady na následnú údržbu, a aj vzhľadom na všetky ostatné administratívne náklady vzniknuté členským štátom pri vybavovaní víz, počiatočné náklady na zriadenie tohto systému sa zdajú z veľkej miery amortizované.

Hlavné výhody systému však majú spoločenskú hodnotu a nedajú sa vyčíslieť:

- prispieva k presadzovaniu spoločnej vízovej politiky a konzulárnej spolupráce a poskytuje ľahko dostupné a bezpečné spôsoby konzultácie medzi ústrednými vízovými orgánmi;
- umožňuje identifikáciu každej osoby, ktorá prípadne nespĺňa, alebo prestala spĺňať podmienky na vstup, zdržiavanie sa alebo pobyt na území členských štátov;
- uľahčuje uplatňovanie kritérií a mechanizmov na určenie, ktorý členský štát je zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl, a pri samotnom posudzovaní žiadostí o azyl;
- prispieva k predchádzaniu závažným trestným činom a ich odhaľovaniu a vyšetrovaniu.

2.3. Bol systém VIS relevantný s ohľadom na svoje ciele?

Z hodnotenia vyplynulo, že systém VIS riešil potreby, problémy a otázky, pre ktoré bol pôvodne zriadený.

Z tohto dôvodu **je VIS nevyhnutný pre riadne fungovanie spoločnej vízovej politiky a posilnenie spoločného priestoru voľného pohybu**. Zaviedol väčšiu **transparentnosť do vybavovania víz**, najmä prepojením žiadostí, a viedol k lepším **harmonizovaným postupom** tým, že podnietil členské štáty, aby našli spoločný postup pri posudzovaní žiadostí.

Systém VIS urobil **pre žiadateľov o víza vízový postup a jeho konečný výsledok predvídateľnejším**.

Okrem toho sa systém VIS použitím biometrických údajov osvedčil ako dôležitý nástroj pri **odhaľovaní krádeží totožnosti a tzv. visa-shoppingu**. **Biometrická kontrola** sa považuje za základný kameň spoločného postupu identifikácie a overovania.

Hoci pri hodnotení boli určené oblasti, v ktorých je potrebné ďalšie zlepšenie, tieto sú zväčša technického charakteru a neznamena to, že treba zrevidovať pôvodné ciele VIS.

2.4. Je systém VIS v súlade s inými relevantnými právnymi predpismi EÚ?

Hodnotenie ukázalo vysokú úroveň konzistentnosti medzi systémom VIS a inými politikami EÚ a aj to, že súlad VIS s inými politikami EÚ v oblasti vnútorných vecí sa zvyšuje.

Existujú štyri oblasti politiky, s ktorými systém VIS predovšetkým značne súvisí:

- **hraničná a migračná politika** – pravdepodobne najvýraznejší a pozitívny vplyv. Systém VIS uľahčil kontroly na hraničných priechodoch na vonkajších hraniciach a na území členských štátov a pomohol identifikovať osoby, ktoré nespĺňajú, alebo prestali spĺňať podmienky na vstup, zdržiavanie sa alebo pobyt na území členských štátov;
- **azylová politika** – VIS podporuje uplatňovanie dublinského nariadenia poskytnutím jasných a nevyvrátiteľných dôkazných prostriedkov týkajúcich sa vízového kritéria, ako aj užitočných informácií potrebných v postupe preskúmania žiadosti o azyl pre osobu, ktorá bola predtým zistená vo VIS;
- **politika návratu** – aj keď sa VIS v konaní o návrate používal doteraz pomerne málo, súčasné trendy ukazujú zvýšenú potrebu použiť tento nástroj, ktorý poskytuje nesporný dôkaz totožnosti potrebný v konaní o návrate;
- **bezpečnostná politika** – prístup do VIS na účely presadzovania práva na základe rozhodnutia o VIS zostáva zatiaľ medzi členskými štátmi roztrieštený. Avšak vysoká úroveň spokojnosti a skutočné alebo očakávané prínosy z takéhoto prístupu naznačujú, že počet používateľov a žiadostí sa v budúcnosti zvýši.

VIS je jedným z troch hlavných centralizovaných informačných systémov EÚ v oblasti vnútorných vecí, spolu so:

- **schengenským informačným systémom (SIS)**, ktorý poskytuje široké spektrum zápisov o osobách a predmetoch; a
- systémom **Eurodac**, ktorý obsahuje daktyloskopické údaje žiadateľov o azyl a štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí prekročili vonkajšie hranice neoprávnene.

Tieto tri systémy sa navzájom dopĺňajú pri plnení úloh týkajúcich sa zabezpečenia vonkajších hraníc a podpory vnútroštátnych orgánov v boji proti zločinu a terorizmu.

Je tiež dôležitým nástrojom, ktorý pomáha azylovým orgánom pri určení členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl a neskôr pri samotnom preskúmaní žiadostí.

Systém VIS je tiež v súlade s politikami EÚ v oblasti **obchodu a cestovného ruchu**, keďže sa pri hodnotení nezistili v týchto oblastiach žiadne významné následky zavedenia systému VIS, či už ide o pokles turistických alebo služobných ciest do členských štátov.

2.5. Vytvára systém VIS pridanú hodnotu EÚ?

Hodnotenie ukázalo, že VIS je nenahraditeľným nástrojom na vykonávanie účinnej a efektívnej spoločnej vízovej politiky a stále viac prispieva k bezpečnosti vonkajších hraníc EÚ, boju proti neregulárnej migrácii a pomáha v boji proti terorizmu a iným závažným trestným činom, čo vytvára ďalšiu pridanú hodnotu EÚ.

Úloha VIS v súčasnom rámci nástrojov informačných technológií pre hranice v celej EÚ sa zvyšuje. Nedávny **návrh Komisie týkajúci sa systému vstup/výstup (EES)**²¹ by viedol aj k významným zmenám nariadenia o VIS, najmä z dôvodu zabezpečenia interoperability medzi týmito dvoma systémami a zmeny spôsobu, akým sa vykonávajú kontroly vo VIS na hraničných priechodoch. To by umožnilo priame konzultácie medzi oboma systémami v oboch smeroch (EES voči VIS a naopak) na hraničných priechodoch a na konzulátoch.

Návrat k stavu, keď by sa používali výlučne vnútroštátne systémy na zabezpečenie bezpečnosti vonkajších hraníc, boj proti podvodom s vízami a proti podvodom s osobnými údajmi, a teda boj proti neregulárnej migrácii, alebo na pomoc v boji proti terorizmu a inej závažnej trestnej činnosti, nie je v súčasnosti možný.

3. NÁZORY KOMISIE NA ZISTENIA VYPLÝVAJÚCE Z HODNOTENIA

V kontexte tohto hodnotenia Komisia identifikovala niekoľko kľúčových oblastí, v ktorých bude treba vyriešiť všetky existujúce problémy s cieľom zabezpečiť, aby VIS mohol lepšie plniť svoje hlavné ciele.

3.1. Kvalita údajov

V zozname prioritných oblastí identifikovaných počas hodnotenia je na prvom mieste kvalita údajov. Problémy s kvalitou údajov vyplývajú najmä z nedostatočného uplatňovania právnych ustanovení, hoci v niektorých prípadoch zákon nedostatočne reaguje na stupeň kvality potrebný na efektívne využívanie systému.

Boli zistené problémy týkajúce sa kvality tak alfanumerických, ako aj biometrických údajov. Typické problémy zahŕňajú:

- rôzne nejasné dôvody na oslobodenie od povinnosti poskytnúť odtlačky prstov;
- nejasnosť, pokiaľ ide o rozlišovanie medzi biometrickými údajmi, ktoré nie sú povinné z právnych dôvodov (napr. keď je žiadateľom hlava štátu alebo predseda vlády alebo dieťať a mladšie ako 12 rokov), a fyzickou nemožnosťou poskytnúť odtlačky prstov.

V druhom prípade by sa malo ďalej rozlišovať aj medzi dočasnou a trvalou nemožnosťou.

²¹ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje systém vstup/výstup (EES) na zaznamenávanie údajov o vstupe a výstupe a odopretí vstupe v prípade štátnych príslušníkov tretích krajín prekračujúcich vonkajšie hranice členských štátov Európskej únie a ktorým sa stanovujú podmienky prístupu do systému vstup/výstup na účely presadzovania práva a ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 767/2008 a nariadenie (EÚ) č. 1077/2011, COM(2016) 194 final.

Pokiaľ ide alfanumerické údaje, hoci členské štáty majú jasnú zákonnú povinnosť vložiť všetky údaje zo žiadosti o udelenie víza do systému VIS, ešte stále neplnia tento záväzok v celom rozsahu. Zavedenie siete komunikačného mechanizmu VIS Mail a jej organické prepojenie s VIS bude znamenať, že konzultácie prostredníctvom mechanizmu VIS Mail nebudú možné, ak dostupné údaje nebudú plne v súlade s požiadavkami každej danej konzultácie.

Význam správneho prepojenia žiadostí tej istej osoby alebo osôb, ktoré cestujú v skupine, bolo opakovane zdôraznené počas hodnotenia. Nesprávne prepojenie by mohlo mať vážne následky na kapacitu sledovania histórie záznamov o žiadostiach niektorej osoby, a tým by sa ohrozil účel registrácie údajov vo VIS. Je preto mimoriadne dôležité, aby boli chybné prepojenia v prípade ich odhalenia bezodkladne opravené. V budúcnosti by sa malo umožniť aj iným členským štátom ako tomu, ktorý vytvoril prepojenie, opraviť takúto chybu a zmeniť chybné prepojenie.

3.2. Podávanie správ o monitorovaní a štatistike

Zisťovanie informatívnej a spoľahlivej štatistiky bolo jednou z hlavných prekážok, ktoré sa vyskytli pri zhromažďovaní informácií na hodnotenie a v iných postupoch, ktorými sa prispelo k tejto správe.

Bez nezvratných kvantitatívnych dôkazov by Komisia nebola schopná:

- riadne monitorovať, ako členské štáty uplatňujú právo EÚ (či už počas hodnotenia politiky alebo cielených postupov, ako je napríklad schengenské hodnotenie);
- zdôvodniť politický vývoj.

V súčasnom nariadení o VIS sa úloha zostavovania štatistiky zveruje výlučne členským štátom. Avšak pri centralizovanom systéme ako VIS je zostavovanie a spracúvanie údajov v 26 rôznych štátoch odlišným spôsobom neefektívne a vytvára zbytočnú administratívnu záťaž. V praxi je väčšina týchto údajov okamžite a ľahko dostupná v systéme VIS a dajú sa ľahko zostaviť s minimom úsilia, ako aj anonymizovať na rôzne štatistické alebo testovacie účely.

3.3. Použitie VIS pri zbere údajov

Hoci sa pri hodnotení zistilo, že VIS výrazne uľahčoval boj proti podvodom s vízami, tento systém nebol vytvorený na predchádzanie podvodom s falšovanými dokladmi alebo falšovanými pasmi predloženými *pri* podávaní žiadosti o vízum. Vzhľadom na to, že povinnosť overovať odtlačky prstov cestujúcich sťažuje podvodníkom prekročenie hranice s použitím falšovaných vízových nálepiek, prípadný dominový efekt by sa mohol prejaviť prechodom od používania falšovaných vízových nálepiek na používanie víz získaných na základe falšovaných zámienok na konzulátoch (v čase podania žiadosti o vízum). To by naopak viedlo k zvýšeniu pravdepodobnosti podvodu týkajúceho sa iných typov dokumentov (napr. cestovné doklady). Aby sa predišlo tejto situácii, konzulárne úrady by si mali overiť totožnosť žiadateľa pred odobratím odtlačkov prstov s primeraným využitím existujúcich opatrení na odhaľovanie podvodov.

Vízový kódex stanovuje, že počas 59 mesiacov od zaznamenávania odtlačkov prstov na účely žiadosti by sa mali skopírovať odtlačky prstov, ak sa podávajú ďalšie žiadosti. To znamená, že osoba sa nemusí znovu osobne dostaviť, alebo sa od nej nemusia znovu odoberať odtlačky prstov. Hodnotenie však ukázalo, že v praxi je to zriedkavý prípad. Členské štáty často opakovane odoberajú odtlačky prstov pri každej žiadosti, či už vzhľadom na pochybnosti o totožnosti osoby, alebo preto, lebo osoba si nepamätá, či jej boli odtlačky prstov niekedy odobraté, alebo kedy sa tak stalo.

3.4. Používanie VIS na vonkajších hraniciach

VIS má veľmi pozitívny vplyv na posilnenie a uľahčenie kontrol na vonkajších hraniciach. Najmä overenie odtlačkov prstov v kombinácii s číslom víza poskytuje významný príspevok k boju proti podvodom s vízami.

Hoci overovanie vo VIS pomocou čísla víza v kombinácii s odtlačkami prstov je od októbra 2011 povinným, plnenie tejto povinnosti je naďalej neuspokojivé a v jednotlivých členských štátoch sa značne líši.

Možno očakávať, že postupné zaniknutie víz vydaných bez zhromažďovania odtlačkov prstov (t. j. víza vydané pred zavedením odtlačkov prstov v konkrétnom regióne) povedie k zvýšeniu kontrol vo VIS na vonkajších hraniciach, a najmä kontrol, ktoré využívajú kombináciu čísla víza a odtlačkov prstov.

3.5. Používanie údajov na azylové účely

VIS je dôležitým nástrojom na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o azyl. Rýchlo a spoľahlivo zaisťuje informácie o tom, či žiadateľovi o azyl bolo poskytnuté vízum, a o totožnosti žiadateľa o azyl. Poskytuje preto dôkazy na určenie zodpovedného členského štátu a uľahčuje „prevzatie“ na základe kritéria „víza“ podľa dublinského nariadenia.

Ako potvrdili členské štáty, ktoré uplatnili VIS na azylové účely, systém VIS sa môže použiť nielen na podporu uplatňovania dublinského nariadenia, ale aj pri posudzovaní žiadostí o azyl, najmä na identifikáciu žiadateľov a stanovenie ich dôveryhodnosti. Hodnotenie však ukázalo, že len málo členských štátov používa VIS na azylové účely²².

3.6. Používanie údajov na účely presadzovania práva

Prístup do systému VIS na účely presadzovania práva bol zavedený iba nedávno, a preto výsledky hodnotenia nie sú úplné a jednoznačné. Z údajov, ktoré poskytli členské štáty, možno vyvodit' len predbežné závery. Existuje potenciál na zvýšenie používania VIS v kontexte presadzovania práva, keďže VIS sa celkovo jednoznačne považuje za účinný

²² Systém VIS bol použitý na azylové účely v rámci dublinského postupu v 12 členských štátoch schengenského priestoru a v rámci posudzovania žiadosti o azyl v 15 členských štátoch, avšak prevažná väčšina vyhľadávani bola uskutočnená len v štyroch členských štátoch. Pre ďalšie podrobnosti pozri oddiel 6.1.6 pracovného dokumentu útvarov Komisie a oddiel 1.6 prílohy 2 k nemu.

a užitočný nástroj na podporu predchádzania teroristickým trestným činom a iným závažným trestným činom a ich odhaľovania a vyšetrovania. VIS môžu poskytnúť cenné informácie, ktoré môžu pomôcť identifikovať podozrivé osoby alebo obete a uľahčiť vyšetrovania trestných činov.

Avšak používanie VIS pri presadzovaní práva je v jednotlivých členských štátoch stále veľmi nejednotné. Najmä možnosť vyhľadávania odtlačkov prstov sa zatiaľ nevyužíva. Pri hodnotení sa nezistili konkrétne dôvody slabého využívania prístupu k VIS na účely presadzovania práva. Súčasné nedostatky však možno vysvetliť relatívnou novosťou systému, jeho nedostatočnou znalosťou medzi potenciálnymi používateľmi a technickými a administratívnymi ťažkosťami.

3.7. Ochrana údajov v systéme VIS

Práva dotknutých osôb sú dôležitou súčasťou právnych predpisov o ochrane údajov. Zabezpečenie, aby dotknuté osoby mali prístup k údajom a mohli opravovať alebo vymazávať údaje, ktoré sa o nich uchovávajú, zvyšuje transparentnosť spracovania údajov pre nich, pomáha odhaľovať nezákonné spracúvanie a zvyšuje kvalitu údajov pre zákonné spracovanie. Tieto úvahy sú o to dôležitejšie v oblasti žiadostí o víza, kde dodržiavanie právneho rámca má mimoriadny význam vzhľadom na to, že nezákonné spracovanie by mohlo mať nepriaznivé dôsledky.

Pozoruhodným javom uvedeným v hodnotení bola absencia alebo veľmi nízky počet žiadostí dotknutých subjektov o uplatnenie svojich práv na prístup, opravu či odstránenie ich osobných údajov uchovávaných v systéme VIS. Toto zistenie by sa dalo vysvetliť tým, že členské štáty dobre vykonávajú ochranu osobných údajov. Takisto by však mohlo čiastočne vyplývať z toho, že dotknuté osoby si neuvedomujú svoje práva na ochranu údajov a nevedia, ako ich uplatniť (napr. komu by mali dotknuté osoby adresovať svoje žiadosti).

Počas kontrol na mieste vykonaných európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov, ktorých cieľom bolo monitorovať zákonnosť spracovávaní osobných údajov a bezpečnostné audity centrálného systému VIS, sa nezistili žiadne problémy v oblasti ochrany údajov. Ani agentúra eu-LISA počas jej takmer trojročného pôsobenia nebola doručená žiadna sťažnosť v súvislosti s ochranou údajov.

4. ĎALŠIE KROKY

4.1. Krátkodobé/strednodobé opatrenia

Otázky kvality

S cieľom zlepšiť kvalitu údajov už v počiatočnom štádiu konania o udelení víza by sa mohli zaviesť ukazovatele chýb v kvalite údajov, ktoré by sa používali na kontrolu žiadostí v čase ich predkladania. Napríklad by sa mohol stanoviť krátky zoznam ukazovateľov tak, aby sa **pri každej žiadosti zvýraznila chyba v poličku** (napr. dátum, meno, nesprávny údaj atď.) a aby **všetci budúci používatelia boli upozornení na skutočnosť, že sa tu vyskytuje prípadný kvalitatívny nedostatok**.

Mali by sa zväžiť aj príslušné opatrenia s cieľom zabezpečiť, aby predchádzajúce konzultácie neboli vystavené riziku z dôvodu chýbajúcich informácií v systéme VIS. Aby sa vyriešila táto otázka, **mohol by sa systém VIS naprogramovať tak, aby odmietol začať vybavovať žiadosť o predchádzajúce konzultácie, dokiaľ v systéme nebudú náležite vyplnené všetky príslušné informácie vyžadované v článku 9 nariadenia o VIS.** Okrem toho by mal tento systém umožňovať rýchlu a jednoznačnú identifikáciu osôb, ktorých odtlačky prstov nie sú v systéme, a dôvodov tejto skutočnosti, aby sa predchádzalo zdĺhavým vyhľadávaniam na hraničných priechodoch.

Pokiaľ ide o odtlačky prstov, **musí sa systém technicky upraviť tak, aby bolo možné lepšie rozlišovať medzi prípadmi, kedy sa ich poskytnutie nevyžaduje zo zákonných dôvodov, a prípadmi, keď existuje vecný dôvod, prečo sa nemôžu poskytnúť.** Systém by tak bol lepšie uspokojený poskytnúť jednoznačné údaje, ktoré možno použiť na overenie, že konzulárne úrady riadne plnia povinnosti týkajúce sa odtlačkov prstov, a identifikovať prípady, v ktorých sa udelenie víza osobe zamietlo, pretože existuje vecný dôvod, prečo nemohla poskytnúť odtlačky prstov.

S cieľom riešiť uvedené ťažkosti pri zhromažďovaní biometrických údajov, najmä tie, ktoré ovplyvňujú kvalitu podoby tváre, a umožniť v budúcnosti kombinované vyhľadávania pomocou podoby tváre, by sa mohli zaviesť alternatívne normy, ako napríklad **fotografovanie priamo pri podávaní žiadosti o vízum.**

Centralizované monitorovanie kvality údajov a určenie a zavedenie spoločných riešení by zabezpečilo účinnejšie reagovanie na tieto otázky. Preto by sa v budúcnosti mala agentúra eu-LISA zveriť v tejto súvislosti úloha vrátane úlohy vypracúvania správ o kvalite údajov.

Centralizované technické riešenia pre predchádzajúce konzultácie a zastúpenie

Za uváženie stojí centralizované technické riešenie, ktoré by sa uplatňovalo jednotne vo všetkých členských štátoch, ktorých sa týka predchádzajúca konzultácia, napríklad vo forme **maticy na identifikáciu prijímajúcich členských štátov.** Vytvorili by sa tým synergie a uľahčilo by to členským štátom udržiavať sieť príslušných systémov IT. Takisto by sa zabezpečilo, aby sa príslušné údaje ukladali v systéme VIS pred začatím konzultácie.

Mohlo by sa tiež zohľadniť **centralizované technické riešenie na identifikáciu prijímajúcich členských štátov, ktorých sa týka oznámenie ex post.** Týmto spôsobom by sa príslušné údaje uložili v systéme pred zaslaním oznámenia.

Napokon by sa **centralizované technické riešenie vo VIS mohlo zväžiť aj pre maticu konzulárneho zastúpenia členských štátov.** To by pomohlo členským štátom odstrániť potrebu zahrnúť technické vymedzenia v dohodách o zastúpení a celkovo uľahčiť uzatváranie nových dohôd. Bolo by to tiež užitočné pre žiadateľov, lebo by sa odstránila neistota týkajúca sa spôsobu, akým je vedené konanie v prípade zastupovania.

Začlenenie VIS Mail do VIS

Aby bola výmena medzi centrálnym systémom a vnútroštátnymi systémami viac zosúladená, **mal by sa mechanizmus VIS Mail na konzultácie začleniť do infraštruktúry systému VIS**. Takéto opatrenie by členským štátom tiež uľahčilo plnenie ich úloh, pretože by bolo menej systémov na správu a údržbu na vnútroštátnej úrovni. Toto opatrenie by mohlo byť spojené s preskúmaním potrebných správ/oznámení (napr. konzulárna spolupráca, oznámenia o udelení víza s obmedzenou územnou platnosťou – VLT²³), ktoré by sa mali realizovať prostredníctvom mechanizmu VIS Mail.

Viacnásobný odber odtlačkov prstov do 59 mesiacov

Možným riešením súčasného problému s 59-mesačným pravidlom na kopírovanie odtlačkov prstov by mohlo byť, že každý konzulárny úrad vydá **potvrdenie osvedčujúce, že odobral odtlačky prstov konkrétneho žiadateľa v konkrétny deň**. Príslušnej osobe by sa dal pokyn, aby predložila toto potvrdenie pri opakovanom podávaní žiadosti o víza počas nasledujúcich 59 mesiacov.

Prístup do systému VIS na účely presadzovania práva

Vzhľadom na nedávne zavedenie prístupu do VIS na účely predchádzania teroristickým trestným činom a iným závažným trestným činom a ich odhaľovania a vyšetrovania, sú potrebné ďalšie informácie a dôkazy s cieľom určiť, prečo sa tento systém doteraz používal na tento účel len zriedkavo.

V budúcnosti by orgány presadzovania práva mohli mať **možnosť vyhľadávania** vo VIS s **použitím daktyloskopických stôp a fotografií**. Vyhľadávanie by bolo takto užitočnejšie a účinnejšie.

Systematické používanie VIS na hraniciach

Orgány členských štátov by sa mali nabádať k tomu, aby dodržiavali existujúce povinnosti týkajúce sa vykonávania **povinných kontrol vo VIS s použitím čísla víza v kombinácii s odtlačkami prstov držiteľa víza**. Praktické informácie o vízových kontrolách na vonkajších hraniciach sú dostupné v praktickej príručke pre príslušníkov pohraničnej stráže a boli aktualizované pri úplnom zavedení systému. Okrem toho plánovaná **zvýšená interoperabilita medzi informačnými systémami, ktoré sú k dispozícii na vonkajších hraniciach**, môže potrebné kontroly uľahčiť a urýchliť. Vzhľadom na to, že zdržania na hraničných priechodoch sú jednou z hlavných prekážok pre systematické kontroly s použitím systému VIS, táto zvýšená prevádzkyschopnosť a rozvoj systému vstup/výstup by mali mať pozitívny vplyv.

Používanie VIS na identifikáciu osôb, ktoré boli zadržané v súvislosti s neoprávneným prekročením vonkajších hraníc, alebo sa neoprávnene zdržiavajú v členskom štáte

²³ Víza s obmedzenou územnou platnosťou.

Členské štáty by mali zvážiť zavedenie **systematických kontrol neregulárnych migrantov bez platných cestovných dokladov na území**, aby mohli byť identifikovaní na účely návratu. Hoci tretie krajiny často nepovažujú údaje získané z VIS za dostatočný dôkaz na vydanie cestovných dokladov na účely návratu, systém môže byť stále užitočný na určenie štátnej príslušnosti a v následnom vyšetrowaní. Okrem toho podľa najnovších readmisných dohôd EÚ sa výsledky vyhľadávania vo VIS považujú za dôkaz štátnej príslušnosti.

VIS sa v súčasnosti používa na účely návratu iba vo veľmi obmedzenom rozsahu. Avšak VIS by mohol zohrávať oveľa významnejšiu úlohu, ak bude **možné uchovávať naskenovanú stranu cestovného pasu s osobnými údajmi žiadateľa o vízum**. Poskytnutie možnosti prístupu členským štátom ku kópii cestovného pasu neregulárneho migranta by mohlo zlepšiť šance na účinný návrat a urýchlilo by to postup. Umožnilo by to aj viac návratov, ktoré sa majú vykonať na základe cestovného dokladu EÚ na účely návratu²⁴ spolu s kópiou cestovného pasu.

Systematické používanie VIS na spracovávanie žiadostí o azyl

Potenciál systému VIS na azylové účely by mali systematickejšie využívať všetky členské štáty. **Všetky členské štáty by sa mali povzbudiť, aby používali systém VIS na azylové účely** s cieľom:

- určiť členský štát zodpovedný za posúdenie žiadosti o azyl, aby sa zabezpečil účinnejší a jednotnejší postup; a
- pri posudzovaní opodstatnenia žiadosti o azyl, aby sa pomohlo zistiť totožnosť a dôveryhodnosť žiadateľa.

Čo sa týka dublinského postupu, v návrhu prepracovaného znenia dublinského nariadenia III²⁵ sa pre členské štáty stanovuje povinnosť vyhľadávania v systéme VIS. V budúcnosti by sa azylovým orgánom mal umožniť prístup s cieľom kontrolovať účel cesty ako súčasť posudzovania dôveryhodnosti.

Ochrana údajov

Vnútroštátne orgány na ochranu údajov by mali byť vyzvané, aby vykonávali **kontroly kvality** týkajúce sa informácií, ktoré dotknutým osobám poskytujú diplomatické misie, konzulárne úrady a externí poskytovatelia služieb, a aby uskutočňovali systematickejšie kontroly vrátane auditov vnútroštátnych systémov VIS.

Zvýšená účinnosť vyhľadávania na účel boja proti podvodom

VIS výrazne zlepšil boj proti podvodom s totožnosťou v rámci konania o udelení víz a na hraniciach, najmä využívaním biometrických údajov. **Rozsah osobitných kontrol cestujúcich na hraniciach**, ktorých nie je fyzicky možné kontrolovať na základe odtlačkov prstov (alebo ktorým nebolo fyzicky možné odobrať odtlačky prstov v čase podania žiadosti o vízum), **by sa mohol rozšíriť** s cieľom pripustiť nepresné výsledky. Tieto výsledky by

²⁴ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskom cestovnom doklade pre návrat neoprávnene sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín, COM(2015) 668 final z 15. decembra 2015.

²⁵ COM(2016) 270 final.

poskytli viac informácií pre príslušníkov pohraničnej stráže, ktoré im umožnia zistiť, či existuje nejaké podozrenie z podvodu.

Štatistika založená na údajoch VIS

Pokiaľ ide o zostavovanie štatistiky, **poverenie agentúry eu-LISA úlohou vypracúvať správy** v mene členských štátov sa zdá vhodným krokom vpred. Podobne ako bolo navrhnuté pre systém vstup/výstup, mohla by sa agentúra eu-LISA požiadať, aby vytvorila centrálny register údajov a umožnila pravidelný prístup k nemu pre Komisiu, členské štáty a agentúry EÚ (napr. FRONTEX alebo Europol). Na tento účel by sa agentúra eu-LISA mala poveriť, aby viedla tiež zápisy operácií spracúvania údajov vykonávaných pri uplatňovaní rozhodnutia 2008/633/SVV. V dlhodobejšom horizonte by malo byť možné, aby tieto údaje potom boli spojené s údajmi iných databáz (napr. systém vstup/výstup) s cieľom vytvoriť strategické správy o migračných trendoch. Členské štáty by potom mohli mať prístup k:

- technickým štatistikám (vytvorenie súborov žiadostí o udelenie víza, vyhľadávanie, hraničné overovanie za hodinu, deň, mesiac, rok atď.);
- údajom o výkonnosti systému VIS pri plnení cieľov (súhrnné údaje a údaje za každý členský štát);
- obchodným informáciám a analýzám údajov z VIS (možnosť samostatného registra podobného ako register v systéme vstup/výstup) s prihliadnutím na všetky vízové aktivity členských štátov. V tejto súvislosti by sa úloha zostavovania vízovej štatistiky mohla presunúť z Komisie (úloha, ktorá jej boli pridelená vo vízovom kódexe) na agentúru eu-LISA.

Okrem toho by sa **správa o technickom fungovaní VIS, ktorú podľa súčasných pravidiel vypracúva agentúra eu-LISA každé dva roky, mohla vypracúvať každoročne**. To by zlepšilo monitorovanie systému a zosúladiť príslušné ustanovenia s ustanoveniami podobných nástrojov (SIS, Eurodac).

Revidované nariadenie o VIS by malo umožniť Komisii požiadať, aby agentúra eu-LISA predložila štatistiku o konkrétnych aspektoch vykonávania systému alebo o tom, ako členské štáty vykonávajú rôzne aspekty politiky týkajúcej sa VIS, najmä údaje potrebné pre schengenské hodnotenia členských štátov.

4.2. Ďalší možný budúci vývoj VIS

Okrem skúseností získaných z uplatňovania právneho rámca systému VIS v minulosti treba pozornosť zamerať aj na prípadné budúce využitie VIS. Vo svete, ktorý je čoraz viac prepojený, a so zložitými vzájomnými prepojeniami rôznych oblastí politiky, systém VIS poskytuje viacero nevyčísliteľných prínosov v oblasti bezpečnosti hraníc. Tieto zahŕňajú **potenciálne jednoduché a lacné prepojenie s:**

- existujúcimi systémami EÚ (SIS, Eurodac);
- budúcimi systémami EÚ (vstup/výstup);
- databázami (odcudzené a stratené cestovné doklady).

V nadväznosti na oznámenie o *silnejších a inteligentnejších systémoch pre hranice a bezpečnosť*²⁶ (ďalej len oznámenie o „inteligentných hraniciach“) prijaté 6. apríla 2016 Komisia zriadila **expertnú skupinu na vysokej úrovni pre informačné systémy a interoperabilitu**, ktorá dostala za úlohu riešiť právne, technické a prevádzkové aspekty rôznych možností na dosiahnutie interoperability systémov SIS, VIS a Eurodac. Záverečná správa sa očakáva do polovice roku 2017 s odporúčaniami, ktoré môžu viesť k právnym zmenám VIS na dosiahnutie interoperability s inými systémami.

Okrem toho bude do konca roka predložený legislatívny návrh na vytvorenie **systému EÚ pre cestovné informácie a povolenia** (ETIAS) spolu s návrhom na nové úlohy pre agentúru eu-LISA, a to vrátane vytvorenia centrálnej monitorovacej kapacity pre kvalitu údajov pre všetky systémy.

Pri rozvoji a vykonávaní ďalšej technickej a prevádzkovej interoperability a nových funkcií sa musí zohľadniť základné právo na ochranu osobných údajov uznané v článku 8 Charty základných práv, najmä zásada obmedzenia účelu, ktorá vyplýva z tohto práva²⁷.

Pri skúmaní interoperability rozsiahlych systémov by sa mala venovať osobitná pozornosť špecificky navrhutej ochrane údajov – požiadavkám uvedeným v článku 25 nového všeobecného nariadenia 2016/679 o ochrane údajov a v článku 20 smernice 2016/680 o ochrane údajov pre príslušné orgány.

Okrem toho z hodnotenia agentúry eu-LISA vykonaného v roku 2015²⁸ vyplynulo, že s cieľom zabezpečiť úplný súlad prevádzkového riadenia VIS by sa zodpovednosti Komisie, pokiaľ ide o komunikačnú infraštruktúru, mali previesť na agentúru eu-LISA. Niektoré z týchto iniciatív a zistení si budú vyžadovať zmeny právnych nástrojov VIS a iných právnych aktov.

V hodnotení sa zdôrazňuje určitý záujem zo strany členských štátov o to, aby mali tiež informácie o vnútroštátnych **dlhodobých vízach vrátane biometrických údajov registrovaných v systéme VIS**.

²⁶ COM(2016) 205 final.

²⁷ Článok 4 ods. 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 z 18. decembra 2000 o ochrane jednotlivcov so zreteľom na spracovanie osobných údajov inštitúciami a orgánmi Spoločenstva a o voľnom pohybe takýchto údajov.

Článok 6 ods. 1 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov, ktorý bol neskôr nahradený článkom 5 ods. 1 písm. b) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie o ochrane údajov), Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1 – 88.

Článok 3 rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV z 27. novembra 2008 o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach, ktorý bol neskôr nahradený článkom 4 ods. 1 písm. b) smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/680 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov a o zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2008/977/SVV, Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 89 – 131.

²⁸ „Nezávislé externé hodnotenie Európskej agentúry na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – eu-LISA“, ISBN: 978-92-79-58236-3, katalógové číslo, DR-01-16-464-EN-N.

Mala by sa tiež analyzovať možnosť **prispôbiť konfiguráciu centrálneho systému** s cieľom lepšie reagovať na nutnosť rýchlo a účinne sa prispôbovať existujúcim potrebám v obdobiach narušenia systému.

S cieľom umožniť agentúre eu-LISA realistickejšie vyskúšať rôzne funkcie VIS malo by sa jej uľahčiť testovanie riešení v súlade s platným rámcom ochrany údajov.

Nakoniec, ako bolo uvedené v štúdií o spoľahlivosti odtlačkov prstov detí pod vekovou hranicou 12 rokov²⁹, a so zreteľom na správu Komisie z roku 2016 o obchodovaní s ľuďmi³⁰, **mala by sa, s prihliadnutím na najlepšie záujmy dieťaťa, ďalej preskúmať možnosť zníženia vekovej hranice pre zhromažďovanie odtlačkov prstov detí na vek 6 rokov, a to najmä s cieľom zhodnotiť potenciál pomoci pri identifikácii obetí obchodovania s ľuďmi a odhaľovaní páchateľov.**

4.3. Prípadné legislatívne úpravy

Niektoré nedostatky zistené v hodnotení právneho rámca VIS a niektoré odporúčania na zlepšenie možno riešiť len prostredníctvom revízie právneho základu pre VIS. Zahŕňalo by to napríklad:

- prenesenie zodpovednosti za zostavovanie štatistiky na agentúru eu-LISA;
- prepojenie s inými systémami;
- zlepšenie pravidiel o kvalite údajov a vypracovávanie správ o kvalite údajov;
- zrušenie zastaraných ustanovení súčasných právnych predpisov (napr. o spustení, nastavení a prechode na VIS Mail alebo o rôznych prechodných obdobiach).

Ak sa plánuje legislatívna revízia a tam, kde je to vhodné, Komisia vykoná posúdenie vplyvu, v rámci ktorého sa bude analyzovať a posudzovať pravdepodobný vplyv rôznych možností politiky pri danom návrhu.

²⁹ Pozri správu EUR 26193 EN „Rozpoznávanie odtlačkov prstov detí“, ktorú vypracovalo Spoločné výskumné centrum (JRC).

³⁰ Pracovný dokument útvarov Komisie – sprievodný dokument k správe Komisie Európskemu parlamentu a Rade o pokroku dosiahnutom v boji proti obchodovaniu s ľuďmi, SWD(2016) 159 final.